

Παροθσια του “Στατιστικό Ντοσιέ της μεταναστευσης 2008” Caritas/Migrantes Roma, Teatro Orione, 30 ottobre 2008

Traduzione di Elena Dumitru

Το *Dossié Caritas/Migrantes 2008* γιορτάζει την 18. του έκδοση και γίνεται ενήλικος: αυτή η γιορτή πραγματοποιείται με την βοήθεια του ιδρύματος *Fondazioni Monte Paschi Siena e Cariplo* και παρουσιάζει, σύγχρονα με την γιορτή στην Ρώμη, παρόμοια γεγονότα στις διαφορετικές ιταλικές περιοχές.

Αυτή η αναφορά περιέχει εξήντα κεφάλαια για τα οποία έχουν δούλευει περισσότερο από εκατό σιδακτές και παρουσιάζει μια πλούσια έρευνα μαζί με κενούργιες άποψεις (με πληθώρα καινοτόμων στοιχείων και εκτιμήσεων.).

Ο εκπρόσωπος του κεντρικού γραφείου θα προσπαθεί να κάνει μια περίληψη των γραμμών που θα προκύψουν από τη μελέτη των δεδομένων, αφήνοντας τις μεταγενέστερες επεμβάσεις έρχονται σε την αξία τους.

Η ανάλυση αυτών των σημείων γίνεται συνολικά και απλά: ο αριθμός των μεταναστών, η λειτουργία τους, η σχέση μετανάστευση - έγκλημα, οι προσπάθειες που καταβάλλονται για τη φιλοξενία τους.

Ο αριθμός των μεταναστών

Η βασιμότητα των νόμιμων μεταναστών στην Ιταλία είναι μεταξύ των 3,5 εκατ. Κατοίκων που καθορίζονται από Istat και τα 4 εκατ. που υποθέτει (προσδιορίζονται από) η έρευνα του Ντοσιέ. Θα συμπεριλάβουμε στην καταμέτρηση τους νόμιμους μετανάστες που, λόγω των μακροχρόνιων διαδικασιών, ακόμη δεν έχουν καταγραφεί στο μητρώο: είναι σαν να προτρέχουμε με ένα χρόνο την ένταξη των νεοεισερχόμενων στους αντίστοιχους δήμους.

Για το Istat και το Ντοσιέ, το μεταναστευτικό πληθυσμό έχει αυξήσει κατά εκατοντάδες χιλιάδες. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι αυτό συνέβη σε ένα κανονικό έτος όπως το 2007, χωρίς διορθώσεις και πρόσθετες μετοχές, στο πλαίσιο μιας αρνητικής οικονομικής κατάστασης. Αυτή η *ριζοβόληση*, τόσο έντονη ακόμη και σε μια λιγότερο ευνοϊκή κατάσταση, τραβάει την προσοχή στις λέξεις που χρησιμοποιούμε συνήθως ("αλλοδαποί" και "εκτός ευρωπαϊκή κοινότητα/ένοση) και οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αυτές οι λέξεις θα αρχίσουν να φαίνονται παρωχημένες και ακατάλληλες, διότι έχουν σχέση με άτομα τα οποία δεν είναι ξένα από την κοινωνία μας.

Οι μετανάστες ασκούν σημαντική επίδραση, επειδή είναι 1 ανά 15 κατοίκους στην Ιταλία και 1 ανά 15 μαθητές στο σχολείο, περίπου 1 κάθε 10 εργαζομένους; εκτός από αυτό, σε ένα δέκατο των γάμων στην Ιταλία υπάρχει ένα ξένο σύζυγο, καθώς και το ένα δέκατο νέων γεννήσεων είναι από δύο γονείς ξένους.

Εκτός από το συνολικό αριθμό των παρόντων, άλλα στοιχεία επίσης είναι σημαντικά: μεταξύ 1,5 και 2 εκατομμύρια εργαζόμενοι, περίπου 800.000 παιδιά, περισσότερα από 600.000 φοιτητές, περισσότερα από 400.000 άτομα που γεννήθηκαν επί τόπου, πάνω από 300.000 άτομα που έγιναν Ιταλοί πολίτες, περισσότερα από 150.000 επιχειρηματίες και διπλό αριθμό, αν υπολογίζουμε και τα μέλη και οι άλλες εταιρικές κατηγορίες.

Η μετανάστευση είναι ένα ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο. Αν και με διαφορετικά χαρακτηριστικά, δεν υπάρχει καμία περιοχή ή χώρα που δεν συμμετέχει σ' αυτό το φαινόμενο. Από την Λομβαρδία και τη ρουμανική κοινότητα, τα οποία και τα δύο μετράνε σχεδόν ένα εκατομμύριο άνθρωπους, περνάμε σε μικρές περιοχές του Νότου και στις κοινότητες με μερικές χιλιάδες παρουσίες.

Το ίδιο σκεπτικό ισχύει και για τον κλάδο των επιχειρήσεων. Η υψηλή παρουσία στην βοήθεια των οικογένειων, στην κατασκευή, σε εργοστάσια και σε ορισμένες υπηρεσίες ισχύει και σε άλλους τομείς: μεταφορές, σε μπαρ, ξενοδοχεία, γραφεία.

Η συνοχή των αριθμών ενισχύεται από τη δυναμική της ανάπτυξης τους. Η απόκτηση της εθνικότητας πλησιάζει σχεδόν 40.000 μονάδες, οι νέες γεννήσεις είναι περισσότερες από 65.000; ο αριθμός των φοιτητών αυξάνει με ρυθμό 70.000 το χρόνο; οι ανήλικοι, μεταξύ παιδιά που έχουν γεννηθεί και παιδιά που προέρχονται από το εξωτερικό είναι περισσότεροι από 100.000; οι νέες "επίσημες" προσλήψεις είναι πάνω από 200.000 το χρόνο, η ελάχιστη αύξηση του πληθυσμού είναι περίπου 350.000 μονάδες.

Η σύγκριση των δεδομένων με αυτά του 2000 δείχνει ένα σχεδόν διπλασιασμό σε όλους τους τομείς, και από ορισμένες απόψεις θπάρχει μια υπέρβαση. Για να έχουμε μια πιο καθαρή ιδέα για αυτό που συμβαίνει, πρέπει να γυρίσουμε στην αμέσως μεταπολεμική περίοδο, όταν εμείς οι Ιτέλλοι έηοθμε πάρει τον δρόμο της μετανάστευσης, 300.000 το χρόνο, και μερικές φορές ακόμη περισσότερο.

Η ερμηνεία αυτών των δεδομένων είναι αμφιλεγόμενη: για πολλούς σημαίνει μια επιτυχημένη συνεργασία, ενώ για άλλους είναι μια επικίνδυνη εισβολή. Σύμφωνα με τις διαφορετικές συμπεριφορές έχουν υιοθετήσει διαφορετικές πολιτικές: πολιτική της υποδοχής στην πρώτη περίπτωση και πολιτική της άμυνας στην δεύτερη. Το Ντοσιέ, ως συνήθως, μπαίνει στο πλαίσιο του διλήμματος βάσειζονδας στα στατιστικά στοιχεία.

Ο ρόλος των μεταναστών

Η μετανάστευση ξεκίνησε στην Ιταλία ως εργατικό φαινόμενο και αυτό το φαινόμενο εξακολουθεί να είναι η επικράτηση, χωρίς να υποτιμά τις οικογενειακές, πολιτιστικές, θρησκευτικές, νομικές προεκτάσεις.

Οι μετανάστες έχουν ένα ποσοστό δραστηριότητας (73%) υψηλότερο με 12 μονάδες από τους Ιταλούς και ανάμεσά τους δεν θα είναι άνεργοι αν δεν θα υπάρχει η κακή συνήθεια να τους αναγκάζουν να εργαστούν στην μαύρη αγορά.

Το μερίδιο των εργαζομένων από το εξωτερικό είναι 170.000 μονάδες το χρόνο, με εξαίρεση τους εποχικούς εργάτες και αυτό το αριθμό είναι το ελάχιστο ποσό που κρίνεται απαραίτητο για την αποτελεσματικότητα του παραγωγικού μας συστήματος. Γνωρίζουμε, ωστόσο, ότι οι οικογένειες και οι εταιρείες κάνουν προσλήψεις και πέρα από το επίσημο αριθμό και αυτή η συμπεριφορά αξίζει μεγάλη προσοχή.

Η απασχόληση είναι, φυσικά, δημιουργία πλούτου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Unioncamere, οι μετανάστες δημιουργούν το 9% του ΑΕΠ, τρεις μονάδες περισσότερο από τις επιπτώσεις της για τον πληθυσμό, σε συνάρτηση με το μεγαλύτερο ποσοστό της δραστηριότητας τους.

Οι μετανάστες έχουν ένα κόστος από την άποψη των υπηρεσιών και της πρόνιαις / βοήθειας. Η ιταλική Δήμοι ειδικά για μετανάστες ξοδεύουν το 2,4% των κοινωνικών δαπανών (το 2005, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, 137 εκατομμύρια ευρώ). Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μετανάστες είναι και οι χρήστες των υπηρεσιών εν γένει, μπορούμε να υπολογίσουμε ότι προς το παρόν μπορούν να ξοδεύονται κοινωνικές δαπάνες ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, που καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από τα 3,7 δισεκατομμύρια ευρώ, που, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ντοσιέ, παρέχουν φορολογικά έσοδα.

Ακόμα και οι πρόσφατες δημογραφικές εκτιμήσεις του Istat δείχνουν τη θετική και απαραίτητη συνεισφορά των μεταναστών. Υποθέτοντας 250000 νεοεισερχόμενους το χρόνο, το 2050 ο δραστηκός πληθυσμός θα πάει στην Ιταλία από 39 έως 31 εκατομμύρια, ενώ τα άτομα πάνω από εξήντα, που επί του παρόντος είναι 12 εκατομμύρια, θα γίνουν 22 εκατομμύρια. Επίσης το 2050 η παρουσία των μεταναστών θα είναι υπερ-τριπλάσια, με 12,4 εκατομμύρια άτομα και μια συχνότητα του 18%: χωρίς αυτούς, το σοβαρό φαινόμενο γήρανσης θα βλάψει σοβαρά την παραγωγική ικανότητα της χώρας μας.

Εκτός από την οικονομική, απασχοληστική και δημογραφική άποψη, πρέπει να σκεφτούμε και τις πολιτιστικές πτυχές. Η Ιταλία, σε σύγκριση με άλλες βιομηχανικές χώρες, φαίνεται λίγο ανοικτή σε συνεισφορές από το εξωτερικό: λίγοι πανεπιστήμιακοι (ουτε 50.000), λίγοι ξένοι σε θέσεις υψηλής ειδίκευσης, λίγοι ερευνητές, ενώ η πολιτιστική διαφορά, με την κατάλληλη διαχείριση, είναι ένα ερέθισμα για την ανάπτυξη. Θα βρείτε στην Ιταλία μερικές εκατοντάδες ξένων γλωσσών και πολιτισμών, εκατομμύρια των πτυχιούχων και αποφοίτων που έχουν σπουδάσει στο εξωτερικό φέροντας μαζί τους πολλές εμπειρίες: αυτή είναι μια κληρονομιά που δεν πρέπει να χάνουμε. Σε μια ανταγωνιστική παγκόσμια οικονομική διάσταση είναι σε μειονεκτική θέση αυτός που δεν αναγνωρίζει την αξία των δικτύων: εμείς έχουμε και το δίκτυο των ιταλικών μεταναστών στο εξωτερικό και επίσης αυτή των ξένων μεταναστών στην Ιταλία: εξετίας μιας περίεργης συνθήκης, εμείς διακινδυνεύουμε να μην δόσουμε αξία σε καμία από τις δύο.

Μια διευκρίνιση σχετικά με τη μετανάστευση και την εγκληματικότητα

Οι στατιστικές της εγκληματικότητας, αν χρησιμοποιούνται με ανάρμοστο τρόπο, θα μπορούσαν να μετατρέψουν ένα μεγάλο κοινωνικό φαινόμενο όπως η μετανάστευση σε ένα εγκληματικό φαινόμενο. Το Ντοσιέ έχει πάντα επιμένει ότι η απόκλιση είναι κάτι εξαιρετικά σοβαρό και αυτό το θέμα έχει σχέση με ένα μεγάλο αριθμό αλλοδαπών, αλλά δεν πρέπει να οδηγούν σε αβάσιμα συμπεράσματα.

Η κοινή αναθεώρηση των δικαστικών και σωφρονιστικών στατιστικές για τα έτη 2000 οδηγεί σε αυτά τα συμπεράσματα:

- οι νόμιμοι μετανάστες, οι δίπλα την πόρτα, για να το πούμε έτσι, έχουν περίπου το ίδιο ύψος απόκλιση με σύγκριση με τους Ιταλούς;
- οι κοινότητες μεταναστών επηρεάζονται κυρίως μόνο οριακά από τις στατιστικές της εγκληματικότητας;
- οι νομικές αντιρρήσεις αφορούνε περισσότερα τους μετανάστες που βρίσκονται σε ακανόνιστη κατάσταση, αλλά δεν πρέπει να θεωρούνται από την αρχή κακοποιούς;
- η μεγαλύτερη ανησυχία θα πρέπει να αναφέρεται στα "μαύρα πρόβατα" των διαφόρων κοινοτήτων μεταναστών και στην ξένη οργανωμένη εγκληματικότητα, που είναι σε συνεργασία με τοπικές εγκληματικές οργανώσεις.

Μια πιο ικανοποιητική κατάσταση μπορεί να επιτευχθεί με την ενίσχυση μιας προληπτικής στρατηγικής, που επιμένει για μια μεγαλύτερη ευκολία της νόμιμης μετανάστευσης και για την συνεργασία των σωματείων των μεταναστών, επίσης επειδή η πρόληψη ακτή πολύ λιγότερο από την κααστολή και τα διαθέσιμα χρήματα είναι περιορισμένα.

Δύο πρόσφατοι τόμοι, που δημοσιεύθηκαν το 2008 με τη βοήθεια της Caritas Italiana και Migrantes, ήταν αφιερωμένοι στις δύο κοινότητες με μεγάλο αντίκτυπο παραβατικής και έδειξαν κάποια βιασύνη από την πλευρά μας να βρούμε "εξιλαστήρια θύματα".

Η Αλβανία έχει σφραγιστεί από εμάς την περίοδο των '90, όπως η πατρίδα κατ'εξοχήν των εγκληματικών μεταναστών, δημιουργώντας μια αρνητική προκατάληψη για αυτούς. Τώρα ανακαλύπτουμε ξανά, με την βοήθεια από στατιστικές (συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών), ότι αυτή η κοινότητα έχει διεξάγει μια όλο και πιο σταθερή και θετική ένταξη.

Η Ρουμανία, που πρόσφατα έχει γνωρίζει στην Ιταλία μια έντονη αρνητική παραλαβή, ακόμη κι αν πρόκειται για ένα καινούργιο μέλος της ευρωπαϊκής ένωσης : έχουμε καταφέρει να υπολογίσουμε με ακρίβεια το ποσοστό εγκληματίας τους, ακόμη και πριν να γνωρίζουμε με ακρίβεια τον αριθμό τους! Ένα θετικό παράδειγμα ήρθε από τη ρουμανική κυβέρνηση που έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία ενημέρωσης με επίκεντρο το σύνθημα "Χάρηκα να σας γνωρίζω!"

Οι επιχειρησιακά ρυθμίσεις υπό το πρίσμα των αριθμών

Από τα στατιστικά στοιχεία μπορούμε να κάνουμε κάποιες χρήσιμες οδηγίες για λειτουργικούς σκοπούς. Μπορούμε να πάρουμε τρία παραδείγματα που αφορούν τη διαμονή, την απασχόληση και την ένταξη.

Ο αριθμός των μεταναστών και το ρυθμό της ανάπτυξης τους απαιτούν ότι η γραφειοκρατία για την διαμονή / παραμονή πρέπει να είναι πιο μειωμένη. Επί του παρόντος, ο νόμος δεν γίνεται σεβαστός και πρόκειται για σοβαρή βλάβη στην επιδίωξη μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για την υποδοχή. Η απόκτηση των εγγράφων που απαιτούνται έγινε κατά κάπιο τρόπο ένας αγώνας με εμπόδια, που σημαίνει χρόνο και χρήμα. Σκεφτόμαστε για τις άδειες διαμονής, την οικογενειακή επανένωση, για τις πράξεις για εθνικότητα.

Οι διαδικασίες για την είσοδο στο κόσμο της απασχόλησης ήταν περίπλοκες ήδη από τη στιγμή της εισαγωγής τους το 1986 και έχουν γίνει ακόμη περισσότερα από το 2002, όταν έγιναν πιο αυστηρές, διότι στο μεταξύ έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των μεταναστών για τους οποίους χριάστηκε η τοποθέτηση. Είναι το ίδιο διάταγμα για τις (ετήσιες) εισροές να καταγράφει το ποσοστό των μόνιμων που δημιουργείται. Τον Δεκέμβριο του 2007, για 170.000 θέσεις εργασίας, υποβλήθηκαν 741.000 αιτήσεις: πάνω από μισό εκατομμύριο άνθρωποι έμεινε απ'έξο. Η επαναφορά της διαδικασίας για την αναζήτηση θέσεων εργασίας, σύμφωνα με τις κοινωνικές δυνάμεις και τους επιστήμονες, θα βοηθήσει τις ανάγκες των αστυνομικών ελέγχων και επίσης την ευλυγισία της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας.

Μας εκπλήττει να ακούμε το ο'τι στην Ιταλία γίνονται πάρα πολλά για την ένταξη των μεταναστών, χωρίς να σκευτούμε ότι αυτό δεν μπορεί να μετρηθεί. Σε σύγκριση με 100 εκατ. ευρώ, τα οποία σήμερα χρησιμοποιούνται για την ένταξη στην Ιταλία, στην Ισπανία χρησιμοποιούνται εκατομμύρια και η Γερμανία 750: η Γερμανία, επίσης, όπως αποδεικνύεται σε ένα άλλο βιβλίο που δημοσιεύθηκε πρόσφατα από την Caritas Italiana και την γερμανική πρεσβεία, έχει διαλέξει καθαρά την οπτική της ένταξης και προσφέρει δωρεάν για κάθε καινούργιο μετανάστη 300 ώρες για την διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας. Η σύγκριση που έγινε με τους Ιταλούς σε ορισμένες περιοχές, που διεξάγεται σύμφωνα με τους δείκτες της ένταξης στην κοινωνία και στην απασχόληση (μία μεθοδολογία που οι συντάκτες του Ντοσιέ ετοιμάζουν για την φετινή αναφορά της CNEL), δείχνει ότι οι πιο γενναιόδωρες περιοχές δίνουν στους μετανάστες μόνο το 60%, σε σύγκριση με αυτό που έχουν δικαίωμα οι Ιταλοί.

Συμπέρασμα: "Στους δρόμους του μέλλοντος"

Οι στατιστικές μας επιτρέπουν να πούμε ότι η μετανάστευση έχει γίνει ένα αναπόσπαστο κομμάτι της Ιταλίας και της ανάπτυξής της, και αυτό παίζει θετικό ρόλο, αν και υπάρχουν και προβλήματα. Δεν πρέπει να συνεχίσουμε να φανταστούμε μια χώρα που δεν υπάρχει, αλλά να συνηθίσουμε την κοινή συνύπαρξη, που χαρακτηρίζεται από ένα σαφές πλαίσιο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και να υποστηρίζεται από μια κοινή προσπάθεια και από τις δύο πλευρές. Από στατιστική άποψη, δεν μπορούμε να πούμε ότι όλες η ισχύουσες κανόνες για τους μετανάστες είναι αποτελεσματικές και κατάλληλες.

Η παρούσα κατάσταση είναι ένα "γυμναστήριο" που μας βοηθά να προετοιμαστούμε για το μέλλον. Είναι απολύτως καταδικαστέα η διάδοση ενός κλίματος εχθρότητας - και μερικές φορές του ρατσισμού - για τους "ξένους": αυτός που περιφρονεί ή κακομεταχειρίζεται το θέμα της μετανάστευσης, καθιστά κακή υπηρεσία στη χώρα.

Είναι σκόπιμο να παρεμβαίνουμε συγκεκριμένα και με συνοχή, για να βελτιωθούν τα πράγματα που δεν λειτουργούν καλά, με την πεποίθηση ότι πρέπει να ζούμε μαζί με τους μετανάστες "στους δρόμους του μέλλοντος."